

STOPIŅU NOVADA ULBROKAS BIBLIOTĒKA

2017. gada oktobris

Literāri tematiska izstāde

“ILUSTRATORA MĀJU IZJŪTAS RADĪŠANA”

Grafiķim, grāmatu ilustratoram **Albertam Kronbergam** – 130

(18.10.1887 – 16.09.1958)

Reti pieminēts, bet ļoti talantīgs grāmatu ilustrators ir Alberts Kronenbergs, kurš nule ieinteresējis arī somu Juku Rislaki, kura papārnē nākusi klajā grāmata par A.Kronenberga dzīvi un daiļradi. Viņš saka, ka Alberta Kronenberga zīmējumi soma acij ir patīkami. “...manī modās neizskaidrojama māju sajūta”. Tā J.Rislaki. Daudzus gadus uz Dailies teātra skatuves tikusi spēlēja Kronenberga radītā “Jērādiņa”. Kronenbergs ilustrējis arī latviešu literatūras klasiķa Ernesta Birznieka – Upīša “Pastariņa dienasgrāmatu” un šī paša autora darbu “Mūsu lācēns”, kā arī zviedru autores Lauras Fītinghofas grāmatu “Aizmežu bārenīši” un krievu klasiķa Dmitrija Mamina – Sibirjaka “Pasaku par pēdējo mušu”. Viņa rokai pieder arī latviešu tautas pasaku ilustrācijas krājumos “Brīnuma stabulītes” un “Pasaku dārzā”. Savukārt “Teic māmiņa, manu darbu” ir Kronenberga ilustrēta tautas dziesmu grāmatiņa. Tās apkopotas arī “Tautas dziesmu vācēlītē”. Alberts Kronenbergs plašāk zināms ar tautasdziesmu, mīklu, sakāmvārdu, pasaku un humoresku krājumu “Pieci kaķi” J. Osmaņa kārtojumā, bet paša autora radīti ir jau minētā “Jērādiņa”, “Tuntuļu Jurītis” un “Sprunguļmuižā gadatirgus”. Visus šos darbus varēsiet skatīt Ulbrokas bibliotēkā izvietotajā izstādē. Dažādos avotos Kronenbergs saukts par ilustratoru – grafiķi un literātu – dzejnieku. Mācījies dažādās mākslas skolās un “ilustrācijas veidojis melnbalta vai kolorēta tušas zīm. tehnikā ar izteiksmīgu līniju piešķirot tēliem sirsniņu, labvēlīga humora noskaņu.” (Latvijas Enciklopēdija, 3.sēj, 526.lpp.) Bibliotēkā esošajā datubāzē “Letonika” par viņu rakstīts; “Izkopis savdabīgu rokrakstu – lakonisks, nedaudz primitivizēts lineārais zīmējums, līdzsvarota kompozīcija, izteiksmīgs siluets.” Savā veidā Kronenbergs saistīts arī ar bibliotēkām, jo koka un metāla skulptūru komplekss Raiņa ielā 3, pie Slokas bibliotēkas atrodas vietā, kur savulaik iznāca Kronenberga pirmā grāmata. Jāpiemin, ka autors bijis arī karikatūru meistars. Viņa ilustrācijas un tekstu grāmatai “Pieci kaķi” varat skatīt arī tīmekļa vietnē <https://www.youtube.com/watch?v=7zv3co5JS9q>, bet fragmentus no izrādes “Jērādiņa” šeit - <https://www.youtube.com/watch?v=wqsJZ7RqGqo>

Izmantotās literatūras saraksts

1. Kronenbergs, Alberts, 1887-1958. Jērādiņa : [stāsts dzejā jaunākā skolas vecuma bērniem] / Alberts Kronenbergs ; red. Gundega Sēja. - Rīga : Zvaigzne ABC, [2005] (Rīga : (Poligrāfists). - 66, [2] lpp. : il. ; 21 cm. - (Lasītpriekš!). - A.Kronenberga (1887-1958) grāmatā pilsētas puisēnu Gerhardu tēvocis aizved uz savām lauku mājām "Vakargaiļiem". Kāpēc Gerhardu laukos iesauca par Jērādiņu, kā viņš sadraudzējās ar niķu un stiķu pilno ganu zēnu Janku, kā abi sapīpēja "miera" pīpi, ceļoja uz Mazambiju un par viņu citām izdarībām pastāstīts grāmatā.
ISBN 9984370801.
Bērnu literatūra. Bērnu dzeja, latviešu.
2. Kronenbergs, Alberts, 1887-1958. Pieci kaķi : [dzejoļi bērniem] / Alberts Kronenbergs ; autora zīm. ; sast. Jāzeps Osmanis. - 2.izd. - Rīga : Liesma, 1985. - 47 lpp. : il.
Bērnu literatūra. Bērnu dzeja, latviešu.

3. Kronenbergs, Alberts, 1887-1958. Pieci kaķi : ilustrētas tautas dziesmas, mīklas, sakāmvārdi, mazas pasakas un humoreskas / Alberts Kronenbergs ; aut. il. ; sakārt. J.Osmanis. - Rīga : Liesma, 1978. - 70, [2] lpp. : il.
Bērnu literatūra. Mīklas. Parunas un sakāmvārdi. Tautasdziesmas, latviešu.
 4. Kronenbergs, Alberts, 1887-1958. Sprunguļmuižā gadatirgus / A.Kronenbergs ; autora il. - Rīga : Liesma, 1972. - 27, [1] lpp. : il.
Bērnu literatūra. Bērnu dzeja, latviešu.
 5. Kronenbergs, Alberts, 1887-1958. Tautas dziesmu vācēlīte / Alberts Kronenbergs ; sast. Jāzeps Osmanis. - Rīga : Liesma, 1987. - 47 lpp. : il. - Pirmsskolas vecuma bērniem.
Bērnu literatūra. Bērnu dzeja, latviešu.
 6. Kronenbergs, Alberts, 1887-1958. Tuntuļu Jurītis : [stāsts dzejā jaun. skolas vecuma bērniem] / Alberts Kronenbergs ; red. Gundega Sēja ; aut. il. - Rīga : Zvaigzne ABC, [2006] (Rīga : (Poligrāfists). - 42, [1] lpp. : il. ; 21 cm. - (Lasītprieks!). - A.Kronenberga (1887-1958) asprātīgie pantiņi, kas sacerēti vienkāršā valodā, iepriecina gan mazus, gan lielus lasītājus. Grāmata stāsta par mazā Jurīša ganu gaitām. Kamēr ganāmpulks pa noru ganās, tikmēr Jurītis saldi guļ...
ISBN 998437081X.
Bērnu literatūra. Bērnu dzeja, latviešu.
- *****
7. Birznieks-Upītis, Ernests, 1871-1960. Mūsu lācēns / Ernests Birznieks-Upītis ; māksl. I.Zeberiņš, A.Kronenbergs un J.Jaunsudrabiņš. - Rīga : Sprīdītis, 1990. - 75, [2] lpp. : il. - [Jaunākā skolas vecuma bērniem].
Saturs: Ievērojama gosniņa ; Stirniņa ; Lapsiņa ; Kaķēni ; Mūsu lācēns.
ISBN 5410007042.
Bērnu literatūra. Bērnu stāsti, latviešu. Latviešu literatūra.
 8. Birznieks-Upītis, Ernests. Pastariņa dienasgrāmata : triloģija / E. Birznieks-Upītis ; il. Alberts Kronenbergs ; priekšv. aut. Viesturs Vecgrāvis. - 5. izd. - Rīga : Zvaigzne, 1984. - 404 lpp. : il.
Latviešu literatūra. Bērnu literatūra, latviešu.
 9. Brīnuma stabulītes : latviešu tautas pasakas / sast. Zaiga Kuple ; māksl. Alberts Kronenbergs. - Rīga : Liesma, 1985. - 139, [3] lpp. : il.
Tautas pasakas, latviešu.
 10. Doku, Atis, 1861-1903. Mans dzīves rīts / Doku Atis. Anneles stāsti / Anna Brigadere ; Jāņa Kalniņa pēcv. ; māksl. Alberts Kronenbergs un Indriķis Zeberiņš. - Rīga : Liesma, 1987. - 409, [4] lpp. : il. - (Sprīdīša bibliotēka ; 2). - Izmantotā lit. : [411.] lpp. . - Komentāri: 385.-[410.] lpp.
Bērnu literatūra. Bērnu literatūra, latviešu.
 11. Fītinghofa, Laura. Aizmežu bārenīši / Laura Fītinghofa ; no zviedru val. tulk. Ieva Celmiņa ; māksl. Alberts Kronenbergs. - Rīga : Sprīdītis, 1990. - 248, [5] lpp. : il. - Jaunākā skolas vecuma bērniem.
ISBN 541000681X.

12. Kronenbergs, Alberts // Latvijas enciklopēdija : 5 sēj. ar rād. / projekta vad. Irina Tastevena ; galv. red. Heinrihs Jubels ; sagat. Laima Kursiša ... [u.c.] ; fotogr.: Aivars Āķis, Jānis Apals, Jānis Eiduks, Eiženija Freimane, Edmunds Goldšteins, Gunārs Janaitis, Ojārs Jansons, Māris Kundziņš, Valdis Laurinovičs, Zigurds Mežavilks, Vilhelms Mihailovskis, Jānis Pilskalns, Jānis Pipars, Imants Prēdelis, Igors Tastevens, Uldis Veiss, Māris Zemgalietis. - Rīga : Valērija Belokoņa izdevniecība, 2005 (Rīga). - 799 lpp. : il., ģīm., faks., tab., k. - Hronoloģija: 731.-779.lpp. . - Latvijas Komponistu savienības biedri: 780.-781.lpp. . - Lāčplēša Kara ordeņa kavalieri: 781.-793.lpp.
3.sēj. I-LATV.
ISBN 998494820X. . - ISBN 9984948234.
Enciklopēdijas un vārdnīcas.
526.lpp.
13. Mamins - Sibirjaks, Dmitrijs. Pasaka par pēdējo mušu : pirmsskolas vecumam / D. Mamins-Sibirjaks ; no krievu val. tulk. Ā. Talcis ; il. A. Kronenbergs. - Rīga : Liesma, 1972. - 31 lpp. : il. - (Mana pirmā grāmatiņa).
Literārās pasakas, krievu.
14. Pasaku dārzā : latviešu tautas pasaku izlase / sakārt. A.Tirzmalā ; il. E.Ābele, M.Kovaļevska, A.Kronenbergs ... [u.c.]. - Pārpublicēts pēc 1941.g. izd. - Rīga : Zinātne, 1992. - 140, [1] lpp. : il.
Saturs: Vērsis ceļ sev māju ; Vilks auna ādā ; Lapsa par ubadzi ; Kaza un vilks ; Gailis kļūst par kungu ; Mājlopi ceļ mežā būdiņu ; Zvēri un abru taisītājs ; Lapsa un stārks viens otru lūdz viesos ; Zvēru karš suņu dēļ ; Kā balodis pērkli taisījis ; Lapsa izvil sieru ; Zaķis ar ezi iet skrieties ; Zaķa sacīkste ar salu ; Vēzis ar lapsu iet skrieties ; Runcis - lapsas vīrs ; Lauku pele ciemā pie māju peles ; Lapsa vil putnus ; Irbe ; Sniedze ; Krauklis ; Dzeguze ; Pelēkais strazds ; Sams un ulis ; Zivs un puika ; Osis ; Rausis ; Vilks un koklētājs ; Gudrais zirgs ; Zvejnieks un viņa sieva ; Kaķis palīdz puisim ; Vardes pateicība ; Kā brālis pūķi pārvar un māsas izglābj ; Vaboles ; Zaķu gans ; Brīnuma augļi ; Burvju dzirnaviņas ; Čīks ; Čūskas gredzens ; Reizē apēstas brokastis, pusdienas un vakariņas ; Duksis un Piksis ; Skopais saimnieks ; Bagātais un nabagais brālis ; Brīnuma putns ; Celmu laužējs un muižkungs ; Kēniņš darvas katlā ; Varavīksne ; Attapīgais puisēns ; Ganu zēns un vērsēns ; Pieci stiprinieki ; Zelta cirvis ; Gudrie baļķu nesēji ; Es redzēju desmit vilku ; Gudrā sieva ; Pats nocērt zaru, uz kā sēd ; Liela brēka, maza vilna ; Saimnieks un lācis.
ISBN 5796609297.
Tautas pasakas, latviešu.
15. Teic, māmiņa, manu darbu : latviešu tautas dziesmas / A.Kronenberga oriģināllitogrāfijas. - Faksimilizdevums. - Rīga : Krūklis, 1991. - [17] lpp. : il. - Iespiests pēc 1944 g. izdevuma.
Tautasdziesmas, latviešu.
16. Бирзник-Упит, Эрнест. Дневник малыша / Эрнст Бирзник-Упит ; пер. с латышского Вики Дорошенко ; предисл. Э.Дамбура ; ил. Алберта Кроненберга. - Рига : Лиесма, 1976. - 390, [2] с. : ил.
Bērnu literatūra, latviešu.

17. Buševica, Anda Bilžu mīklas kastīte : Jukas Rislaki grām. Vilki, velni un vīri - mēģinājums izprast Alberta Kronenberga likteni / Anda Buševica.. Rislakki, Jukka. Vilki, velni un vīri : Alberta Kronenberga dzīve un daiļrade / Juka Rislaki ; no somu valodas tulk. Anna Žīgure. - Rīga : Neputns, 2017. - 381 lpp. : faks., il., portr. Ir, Nr.12 (2017, 23./29.marts), 32.-[33.]lpp. : ģīm. ISSN 1691-6166.
18. Rislakki, Jukka, Jukas Kronenbergs : [saruna ar somu žurnālistu : sakarā ar grām. "Vilki, velni un vīri" par bērnu grām. aut. Albertu Kronenbergu (1887-1958) klajā nākšanu] / Juka Rislaki ; pierakst. Egīls Zirnis. Diena Piel. "Sestdiena", ISSN 1407-1312, Nr.50 (2017, 10.marts), 6.-[11.]lpp. : ģīm. ISSN 1407-1290.

19. Raita, Santa. Mācies mīlēt zemi dzimto [Elektroniskais resurss]. – Tiešsaistes pakalpojums. – Nos. no tīmekļa lappuses. – [Rīga] : Lursoft, Lursoft IT 1997-2017. – Pieejas veids: tīmeklis [WWW.URL:
http://news.lv/Neatkariga_Rita_Avize_Latvijai/2016/12/28/macies-milet-zemi-dzimto](http://news.lv/Neatkariga_Rita_Avize_Latvijai/2016/12/28/macies-milet-zemi-dzimto)
Resurss skatīts 2017.gada 3. oktobrī
20. Rislaki, Juka. Vilki, velni un vīri. Alberta Kronenberga dzīve un daiļrade [Elektroniskais resurss]. – Tiešsaistes pakalpojums. – Nos. no tīmekļa lappuses. – [Rīga] : Lursoft, Lursoft IT 1997-2017. – Pieejas veids: tīmeklis [WWW.URL:
http://news.lv/Neatkariga_Rita_Avize_Latvijai/2017/04/24/gramatas](http://news.lv/Neatkariga_Rita_Avize_Latvijai/2017/04/24/gramatas)
Resurss skatīts 2017.gada 3.oktobrī